

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra anglistiky

Bakalářská práce

Konkurence have you got, do you have a have you v současné angličtině

*The choice of “have you got“, “do you have“ and “have you“ in
present-day English*

Vypracovala: Pavlína Josková, 4. ročník, Aj-Nj

Vedoucí práce: PhDr. Vladislav Smolka, PhD.

České Budějovice 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Konkurence *have you got, do you have a have you* v současné angličtině“ vypracovala sama s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce.

V Českých Budějovicích dne

.....

Podpis

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu PhDr. Vladislavu Smolkovi, Ph.D. za ochotu, odborné vedení a podnětné rady, které mi během psaní této práce poskytoval. Velký dík bych chtěla vyjádřit také své rodině, která mne po celou dobu studia podporovala.

Anotace

Bakalářská práce se věnuje variantním možnostem vyjadřování otázek u slovesa *have* v současné angličtině. Důvodem je, že v poslední době se v autentických anglických textech znovu začíná ve významnější míře objevovat otázka v podobě *have you*, která byla zejména v učebnicích angličtiny považována za okrajovou a mizející. Cílem práce bylo na základě zkoumaného materiálu zjistit, které faktory volbu konkrétní varianty ovlivňují. Teoretická část vychází z odborné literatury, primárním zdrojem zkoumaného materiálu v části praktické je British National Corpus. Hlavní důraz byl kladen zejména na podstatná jména, která se po dané variantě objevovala a měla tak na volbu konkrétní formy otázky významný vliv. Zkoumány byly jak větné struktury psané, tak rovněž i mluvený text.

Abstract

This BA thesis concentrates on alternative possibilities of expressing a question with the lexical verb *have* in today's English. The traditional form of *have you* employing simple S-V inversion has been considered to be disappearing to the point that it was largely ignored in simplified grammars and textbooks. However, this is in contrast with current authentic English texts, where questions of this type do occur. The aim of this thesis therefore is to find out which factors affect the final choice of a particular alternative. The theoretical part draws on relevant linguistic literature, the main source of examples used in the practical part is the British National Corpus. The factors considered include the semantics of the verb, the structure of the noun phrases complementing the verb, and also the semantics of the head noun. Both written and spoken texts were used as sources of the structures examined in this thesis.

Obsah

Obsah	5
1. Úvod	7
2. Sloveso <i>have</i>	8
2.1 Vymezení slovesa <i>have</i>	8
2.1.1 <i>Have</i> a <i>have got</i>	8
2.2 Různé významy slovesa <i>have</i> v anglické otázce	9
3. Vyjádření aktuálnosti a opakovanosti děje	11
4. Sloveso <i>have</i> ve funkci statické a dynamické	12
4.1 NICE constructions	13
4.1.1 Inverze v anglické otázce	13
4.2 Statičnost a dynamičnost slovesa <i>have</i>	14
4.3 <i>Have</i> ve spojení s událostním předmětem	15
5. Regionální hledisko	15
5.1 Anglická a americká angličtina	15
5.1.1 <i>Do you have, have you got</i> a <i>have you</i> v britské a americké angličtině	16
5.1.2 Vliv americké angličtiny	17
5.1.3 Moderní britská angličtina	18
5.2 Překážky v komunikaci	18
6. Zpracování zkoumaného jevu v lingvistické literatuře	20
6.1 Starší lingvistická literatura	20
6.2 Obsahy novějších učebnic a příruček	21
7. Jmenné fráze (noun phrases)	22
7.1 Podstatná jména počitatelná a nepočitatelná	23
7.2 Prvky tvořící NP	24
7.2.1 The head	24
7.2.2 The determiner	24
7.2.3 The premodification	25
7.2.4 The postmodification	25
8. Praktická část: Výzkum	27
8.1 Metodologie výzkumu	27
8.2 Komentář k počtu nalezených větných struktur	27

8.3	Podstatná jména po <i>have you got, do you have a have you</i>	29
8.3.1	Výskyt NP	29
8.3.2	Větné struktury vyjadřující děj aktuální a všeobecný	32
8.3.3	Statičnost a dynamičnost	33
8.4	Volba konkrétní varianty s ohledem na výpověď dotazovaného.....	34
9.	Závěr.....	36
10.	Summary	37
11.	Seznam literatury.....	39

1. Úvod

Pro tuto práci jsem si vybrala téma z oboru lingvistiky, tedy vědy, která zkoumá jazyk. Angličtina je obecně považována za nejdůležitější jazyk světa, přestože představuje pro rodilé mluvčí typologicky odlišných jazyků celou řadu problémů. Některé z nich je možné snadno vysvětlit, jiné jsou složitější a komplikovanější a způsobují potíže i pokročilým studentům a učitelům.

Tato práce se zabývá problematikou vyjadřování otázek u lexikálního slovesa *have* v současné angličtině. Vytvoření otázky je možné pomocí variant *have you got*, *do you have* a *have you*. Poslední zmíněná možnost se totiž v posledních letech opět začíná v autentických anglických textech objevovat ve významnějším množství, přestože byla - zejména v učebnicích angličtiny – zmiňována okrajově, s tendencí k úplnému vymizení.

Za cíl této práce jsem si stanovila vyzkoumat, jaký je současný stav užívání jednotlivých zmíněných variant a co a do jaké míry ovlivňuje konkrétní volbu.

Dále se pokusím stanovit četnost výskytu jednotlivých variant, a to nejenom v anglicky psaných textech, ale také v mluveném jazyce – dialogu.

Kromě údajů o výskytu jednotlivých variant budu zkoumat, zda používání určité varianty inklinuje spíše k vyjadřování děje aktuálního nebo naopak popisuje děj či zvyklosti, které se opakují.

Dalším předmětem mého zkoumání bude porovnávání jednotlivých struktur a zjišťování, jaká substantiva po dané variantě následují, tedy jedná-li se o podstatná jména konkrétní či abstraktní, počitatelná či nepočitatelná, a která z těchto převažují. Pozornost bude rovněž zaměřena na dynamický a nedynamický význam slovesa *have*.

Materiály pro tuto teoretickou část budu z velké části čerpat z elektronického zdroje British National Corpus (<http://bncweb.lancs.ac.uk/>).

Získané poznatky budou uvedeny v tabulkách pro lepší představu a orientaci v druhé části této práce.

2. Sloveso *have*

Na začátek je vhodné uvést několik definic popisujících sloveso *have*, jeho vlastnosti a chování ve větě.

2.1 Vymezení slovesa *have*

Sloveso *have* se, kromě funkce slovesa primárně pomocného, vyskytuje ve funkci slovesa lexikálního, modálního a kauzativního (Dušková, <http://emsa.ff.cuni.cz/8.32.2>).

Palmer (1988: 162) popisuje toto sloveso jako víceúčelové s nejméně šesti odlišnými způsoby užití, přičemž hranice mezi těmito užitími není vždy plně rozpoznatelná a některé sémantické a formální prvky jsou pro jednotlivá užití společné.

Pro účely této práce je nutné definovat sloveso *have* jako sloveso lexikální neboli plnovýznamové. V tomto případě mluvíme o slovesu *have* jako o takovém, které vyjadřuje nějaké vlastnictví, týká se vztahů či jiných stavů. Sloveso *have* lze v jeho lexikálním významu demonstrovat na otázce *Have you got any brothers or sisters?* (Swan, 1996: 238).

Stojí-li sloveso *have* v tomto významu, pak je možné ho jasně, zřetelně a nezávisle identifikovat (například ve slovníku). Zároveň se toto sloveso (společně s *to be* a s *to do*) chová jako sloveso primární (Crystal, 2003: 212).

S plnovýznamovým slovesem *have* lze pracovat jako se slovesem statickým i dynamickým (Palmer, 1988: 162).

2.1.1 *Have a have got*

V anglické otázce není rozdíl mezi *have* a *have got*. Při užití formy s *got* se nejedná o předpřítomný tvar od slovesa *get*, nýbrž o přítomný čas od slovesa *have*. Crown (2012: 38) k této problematice dodává, že Britové *got* v této souvislosti chápou „jako totéž co přítomný čas „mít““.

Existuje však několik situací, kdy je *have got* ve svém užívání oproti samotnému *have* omezeno: *Have got* je považováno za neformální, jinak je ale velice časté a příznačné pro britskou angličtinu. Převážně je toto spojení užíváno ve smyslu přítomného času slovesa *have* (Crown, 2012: 40).

Vrátíme-li se zpátky k teorii neformálního *have you got*, souhlasí s touto myšlenkou i Swan (1996: 230), podle něhož se otázka formulovaná za pomoci *have you got* vyznačuje jistou mírou neformálnosti.

Fakt, že je používání *have got* místo *have* v britské hovorové angličtině mnohem obvyklejší, popisuje ve své publikaci Dušková (<http://emsa.ff.cuni.cz/8.32.2>).

Je ovšem důležité připomenout, že toto pravidlo se vztahuje k momentu, kdy je odkazováno na jednotlivou příležitost.

Tuto skutečnost potvrzuje i Palmer (1988: 162), podle kterého je *have* s významem statickým (viz kapitola č. 3 Vyjádření aktuálnosti a opakovatelnosti děje) v hovorové řeči často nahrazováno formou *have got*.

Huddleston (2002: 112) označuje *have got* za idiom, jehož historický původ pochází z perfektní konstrukce.

Have got se v anglickém jazyce objevuje teprve v době Shakespearově, tj. v rozmezí od 2. poloviny 16. století do počátku 17. století (Crown, 2012: 40).

2.2 Různé významy slovesa *have* v anglické otázce

Následující kapitola pojednává o skutečnosti, že lexikální sloveso *have* má více než pouze jeden význam. Obsah této kapitoly je souhrnem poznatků a informací, jež jsou uvedeny v odborných publikacích. Primárním zdrojem, ze kterého bylo čerpáno, je Hais (1991). Je ovšem třeba si uvědomit, že v momentě, kdy se určitý anglický jev dostává do gramatiky, orientují se podle jeho popisu zejména nerodilí mluvčí, a to z toho důvodu, že nemají možnost daný jev konfrontovat s reálnou praxí rodilých mluvčích. Výše zmíněná gramatika navíc vznikla v době, kdy byl kontakt s autentickou angličtinou značně omezený. Skutečné užívání onoho jevu se přitom často proměňuje, což je logickým důsledkem toho, že jazyk je přirozeně dynamický systém.

Jestliže tvoříme otázku za pomoci slovesa *have*, je nutné vzít na vědomí, že pro toto sloveso není charakteristický pouze jeden význam. Pokud budeme pracovat se slovesem *have* jako se slovesem plnovýznamovým, je třeba při tvorbě otázky rozlišovat mezi významy *mít trvale v držení, vlastnit* či *být opatřen čím* a dále *běžně se vyskytovat, běžně se nevyskytovat* ve smyslu obvyklosti (Hais, 1991: 165).

Tyto možnosti lze doložit na následujících příkladech (Hais, 1991: 165):

Plnovýznamové sloveso *have* ve významu

1) mít trvale v držení, být opatřen čím

a) *Has she blue eyes?*

V tomto případě je důležité zmínit, že popsaný předmět nebo vlastnost mají trvalý charakter a otázka se tvoří bez pomocného *do*.

b) *What have I in my hand?*

2) běžně se vyskytovat, běžně se nevyskytovat

c) *Do you have much work to do?*

d) *Do you often have headaches?*

Z výše uvedených příkladů jasně plyne, že k vytvoření otázky je třeba užít pomocné *do*. Pro ještě podrobnější demonstraci vyjádřeného významu v příkladech c) a d) je možné uvést tyto věty a následně oba typy otázek porovnat:

a) <i>Do you have much work to do?</i>	X	e) <i>Have you any work now?</i>
b) <i>Do you often have headaches?</i>	X	f) <i>Have you got a headache?</i>

Skutečnost, že mezi těmito dvěma typy větných konstrukcí existuje rozdíl ve významu, potvrzuje i jejich překlad do češtiny (Hais, 1991, 165):

Tabulka 1 Sloveso *have* a jeho významy

Původní věta	Překlad do češtiny	Původní věta	Překlad do češtiny
Do you have much work to do?	Míváte mnoho práce?	Have you any work now?	Máte teď nějakou práci?
Do you often have headaches?	Bolívá tě často hlava?	Have you got a headache?	Bolí tě hlava?

3. Vyjádření aktuálnosti a opakovanosti děje

Po porovnání obou výše zmíněných struktur (viz příklady c), d), e), f)) lze dospět k závěru, že varianta *s have you got* inklinuje k vyjadřování děje aktuálního, zatímco druhá varianta *s do you have* má tendenci vyjadřovat děj opakovaný. Podle Swana (1996: 231) je užití *have you got* daleko méně časté, pokud mluvíme o stavech, které se opakují.

Peprník (1990: 18) upozorňuje na skutečnost, že plnovýznamové sloveso *have* ve významu *trvale mít/vlastnit* je možné takto uplatnit pouze v čase přítomném.

Co se týče vyjádření aktuálnosti jevu, tedy jde-li o jednu příležitost, shodují se autoři Peprník i Hais – oba totiž vytvořili otázky za použití vazby *have you got*. Tuto záležitost demonstrují na příkladech, které v obou případech souvisí se stavem, kdy je dotazovaný postižen nemocí, případně chorobou:

Tabulka 2 Aktuálnost a opakovanost děje

Zdroj	Příklad	Překlad do češtiny
Hais	Have you got a headache?	Bolí tě hlava?
Peprník	Have you got a cold now?	Jsi teď nachlazen?

Obě tyto struktury otázek tedy odpovídají Peprníkově teorii popisující výskyt *have got* v britské hovorové angličtině s užitím pro aktuální dění (Peprník, 1990: 19).

4 Sloveso *have* ve funkci statické a dynamické

Lexikální sloveso *have* může být užito jak ve významu statickém, tak ve významu dynamickém. Tato kapitola se podrobněji zabývá rozdíly mezi oběma těmito významy. V rámci vysvětlení a pochopení této záležitosti jsou v tabulce níže uvedeny názorné větné příklady a dále význam, který tyto struktury vyjadřují.

Internetová stránka www.separatedbyacommonlanguage.blogspot.cz nabízí vcelku jasnou a stručnou definici, když charakterizuje statické sloveso jako takové, které popisuje stav, zatímco sloveso s funkcí dynamickou popisuje akci či činnost.

V anglické otázce *Have you a pineapple?* se plnovýznamové sloveso *have* objevuje ve významu statickém, kdy se otázka vztahuje k nějakému vlastnictví, kterým dotazovaný disponuje, a pouze takto lze sloveso *have* chápat jako operátor. Ve větných konstrukcích *do you have* pak plnovýznamové sloveso *have* jako operátor fungovat nemůže, je tedy potřeba na místo operátoru doplnit právě pomocné *do* - *Do you have a pineapple?*

(Do you have/have you/have you got. *Separated by a common language* [online].2011 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://separatedbyacommonlanguage.blogspot.cz/2011/05/do-you-havehave-youhave-you-got.html>).

Palmer (1988: 163) považuje statické užití za takové, které naznačuje vlastnictví, držení obecně či v širším pojetí. Patří sem rodinné a sociální vztahy, vztahy úplné nebo částečné. Užití ve významu dynamickém poukazuje na nějaký zážitek, na dosažení či splnění určitého cíle atd.

Have ve větných konstrukcích obsahujících *do* je typicky dynamické a jeho užití ve tvaru *do you have* upozorňuje na něco, co je běžné a nevztahuje se pouze k jednomu aktuálnímu momentu. Otázka *Do you have bad headaches?* naznačuje jakousi pravidelnost – dotazovaný tedy zřejmě bolestmi hlavy trpí častěji (Quirk, 2008: 132).

Rozdíl mezi významem statickým, respektive nedynamickým a dynamickým lze demonstrovat takto:

Tabulka 3 Sloveso *have* ve funkci statické a dynamické

Zdroj	Příklad	Funkce		Význam
		Statická	Dynamická	
Mluvnice současné angličtiny	Have you any money?	x		„mít“
	Where do you have your lunch?		x	„obědvat“

Následující pravidla se vztahují k britské angličtině: za nedynamické považuje Dušková (<http://emsa.ff.cuni.cz/8.32.2>) sloveso *have* ve významu „mít“. Otázka se tvoří pomocí *have you*. Otázky s dynamickým významem naproti tomu pomocné *do* vyžadují. Mezi slovesa, která jsou dynamická, patří např. slovesa *receive*, *take*, *experience* apod.

Totéž tvrdí Quirk (2008: 132), který navíc dodává, že dynamická slovesa mají obvykle v otázce podporu *do* jak v angličtině britské, tak v americké a vazba *have got* není v tomto případě přípustná.

Dynamičnost je mimoto možné otestovat podle toho, zda se dané sloveso může vyskytovat v průběhových tvarech:

**I am having a car. x I am having lunch.*

4.1 NICE constructions

Pro důkladnější vysvětlení problematiky vztahující se k funkci statické a dynamické je třeba nejprve přiblížit pojem tzv. NICE constructions. V některých případech lze narazit také na označení 'nice properties', přičemž v obou případech hovoříme o tom samém. Jedná se o zkratku počátečních písmen čtyř syntaktických charakteristik - Negation, Inversion, Code, Emphasis - podle kterých v angličtině odlišujeme slovesa pomocná od lexikálních. Pomocná slovesa se velice nápadně liší od sloves lexikálních svým syntaktickým chováním (Huddleston, 2002: 93).

4.1.1 Inverze v anglické otázce

Vzhledem ke skutečnosti, že tato práce pojednává o problematice anglické otázky, bude pozornost směřována pouze na jednu z výše uvedených charakteristik, a sice inverzi.

K inverzi dochází ve velkém množství u tázacích větných konstrukcí. Podstata inverze spočívá v přesunutí primárního slovesa (v našem případě je tímto slovesem *have*) do pozice před podmětem (Palmer, 1988: 18).

Co se inverze týče, je třeba zmínit, že existují dva její typy. Během realizace jedné z nich se před podmět dostává celé lexikální sloveso (S-V inversion), při té druhé před podmětem stojí pouze operátor (S-Op inversion).

Příkladem S-V inverze by tedy mohla být věta *Have you any money on you?*, S-Op inverzi by pak bylo možné demonstrovat otázkou *Do you have lunch in that restaurant?*. Mezi oběma typy inverze je třeba rozlišovat.

4.2 Statičnost a dynamičnost slovesa *have*

Podle Palmera (1988: 163) se statické *have* obvykle vyskytuje ve větých strukturách, které lze identifikovat právě podle NICE properties. Autor uvádí následující větu *Have you a pencil?*. Tato otázka splňuje pravidla pro vznik S-V inverze, nese tedy statický význam.

Přesto se objevují také formy s *do*. Otázka *Do you have a pencil?* má funkci statickou, došlo k přesunutí operátoru před podmět, tuto otázku můžeme tedy vzhledem k pravidlům inverze uvedených výše označit jako S-Op inversion.

Quirk (2008: 131) se také zabývá slovesem *have* jako plnovýznamovým s funkcí statickou. Toto demonstruje na podobných větách jako Palmer a upozorňuje na syntaktickou rozmanitost slovesa *have*. Jedná se o věty *a) Do you have a lighter?* a *b) Have you a lighter?*. V případě *a)* je třeba si uvědomit, že se *have* kombinuje s pomocným *do*. V příkladu *b)* se *have* samo chová jako operátor. Současně však nese i lexikální význam.

Za povšimnutí rovněž stojí poznatek, který uvedl Huddleston (2002: 112): Zatímco dynamické *have* je vždy sloveso lexikální, statické *have* se může chovat buď jako sloveso lexikální nebo v některých případech také jako sloveso pomocné.

Statické sloveso *have* jako sloveso lexikální:

Do I have enough tea?

Have I got enough tea?

Statické sloveso *have* jako sloveso pomocné (Huddleston, 2002: 112):

Do I have to read it all?

Have I got to read it all?

Jak již bylo zmíněno výše, statický význam mají věty, kterými chceme vyjádřit vlastnictví či vztah. Quirk (2008: 131) říká, že otázku, má-li dotazovaná osoba nějaké bratry, je možné vyjádřit třemi různými alternativami, přičemž funkce zůstává statická, jedná se totiž o otázku týkající se určitého rodinného vztahu:

Tabulka 4 Statická funkce slovesa *have*

a) Have you	any brothers?
b) Have you got	
c) Do you have	

K vyjádření dotazu s významem statickým a plnovýznamovým slovesem *have* tedy lze použít všechny variantní možnosti.

4.3 *Have* ve spojení s událostním předmětem

Does she have coffee with her breakfast? je věta s významem dynamickým, přičemž *have coffee* = „drink coffee“. Jedná se o tzv. „eventive object“ neboli událostní předmět. I přesto, že jde o dvoučlennou konstrukci, z hlediska sémantiky mluvíme pouze o jedné jednotce, což dokazuje fakt, že událostní předmět může být nahrazen slovesem, aniž by došlo ke změně významu. Quirk (2008: 132) popisuje tyto dvoučlenné konstrukce jako idiomy, které obsahují událostní předmět.

Podle Haise (1991: 166) vzniká „(...) *spojením s podstatným jménem nominální vazba*.“

5. Regionální hledisko

V této kapitole jsou popsány rozdíly v americké a britské angličtině s ohledem na vytváření otázky pomocí slovesa *have*.

5.1 Anglická a americká angličtina

Budeme-li se řídit podle amerického vzoru, použijeme pro vytvoření otázky variantu *do you have*, kdy se *have* chová jako sloveso plnovýznamové a vykazuje stejné gramatické funkce jako ostatní významová slovesa (např. *go, eat, study* atd.). Jak britská, tak americká angličtina používá k vytvoření otázky pomocné sloveso (Crown, 2012: 38-39). V případě americké angličtiny se jedná o pomocné *do* (*Do I have a book?*), britská používá za účelem se

na něco zeptat strukturu *have you got* (*Have I got a book?*), což může být pro nezasvěceného pozorovatele poněkud matoucí.

Palmer (1988: 163) uvádí, že varianta *do you have* je často asociována v souvislosti s americkou angličtinou, přičemž toto v žádném případě není jediný způsob, jak požadovanou otázku formulovat. V britské hovorové angličtině se s větší pravděpodobností objeví formy s *have got* namísto samotného *have*.

Je třeba vzít v úvahu, že existuje rozdíl v užívání struktur *do you have* a *have you got* v britské a americké angličtině. Zatímco tradiční britská angličtina používá *do you have* v otázce méně často a klade přitom důraz na opakování děje, americká angličtina není v tomto ohledu při používání téže struktury nijak limitována. Je tedy zcela zbytečné, pokud se jedná o angličtinu americkou, hledat významový rozdíl u těchto vět: *Do you have a meeting today?* a *Have you got a meeting today?* (Swan, 1996: 241).

Je dobré mít stále na paměti, že pokud je určité pravidlo či způsob vytváření větných konstrukcí označeno za čistě britské, neznamená to, že se jedná o jediný způsob užití, který je na území Británie možný, a jiná možnost nepřipadá v úvahu.

Stejně tak není vyloučeno, že by se výhradně britské zvyklosti, co se jazyka týče, nemohly v žádném případě vyskytnout v americké angličtině.

Podle Crowna (2012: 40) používají příslušníci americké národnosti *have got* z toho důvodu, že „(...) nese větší emoční náboj“. To souvisí s úmyslem mluvčího, který chce do své výpovědi (v našem případě do otázky) zahrnout určitou míru expresivnosti – dotýčný si na něco stěžuje, vychloubá se apod.

5.1.1 *Do you have, have you got a have you* v britské a americké angličtině

Zdrojem informací popsaných v následující kapitole je Algeo (2006: 32).

Na základě studie, která byla vytvořena za pomoci materiálů pocházejících z různých korpusů¹, vzešly pro účely této práce velice přínosné poznatky.

Jazykový výzkum se věnoval třem variantním možnostem vyjádření anglické otázky. Zkoumány byly tyto větné konstrukce: *Do you have any...*, *Have you got any...*, a *Have you any...* Po vyhodnocení údajů pocházejících z prvního zdroje se ukázalo, že zatímco Američané dávají přednost variantě první (*Do you have any...*), Britové preferují zbývající dvě možnosti (*Have you got any...*, *Have you any...*).

¹ Jako hlavní zdroj posloužil CIC (Cambridge International Corpus).

Výsledky sestavené podle materiálů z druhého korpusu potvrdily to, co ukázal výzkum provedený v korpusu prvním, tj. *do you have any* patří v naprosté většině mezi nejčastější alternativy v amerických textech.

Do you have any a *have you got any* se v britských textech vyskytují přibližně ve stejném množství – mají tedy zhruba stejnou frekvenci.

Have you any dosahuje ve srovnání s dvěma předchozími variantami asi 75%.

5.1.2 Vliv americké angličtiny

V současné době se objevuje stále větší vliv americké angličtiny na britskou, což se mimo jiné děje ve velké míře díky obrovskému technickému pokroku, který umožňuje užívání internetu a dalších moderních komunikačních technologií.

Peprník (1990: 18) argumentuje, že „*have může mít v současné hovorové angličtině v otázce vždy opis s do*“, přičemž tento fakt připisuje právě vlivu americké angličtiny, kde tato varianta patří mezi zaběhnuté postupy při tvorbě otázky.

S touto myšlenkou se ztotožňuje i Swan (1996: 241), který rovněž zmiňuje značný vliv americké angličtiny na britskou, v důsledku čehož se zde začínají stále více objevovat tázací věty s *do* a to i přesto, že původně byly tyto formy užívány pro vyjádření zvyku nebo opakovaného děje.

Ani Dušková (<http://emsa.ff.cuni.cz/8.32.2>) nezaujímá jiné stanovisko, neboť i tato autorka uvedla, že „*v americké angličtině se lexikální have časuje s do ve všech významech*“.

Quirk (2008: 131-132) v souvislosti s touto problematikou na konkrétních příkladech popisuje, která varianta je preferována ve Velké Británii a která ve Spojených státech. Dalším faktorem, kterým se Quirk zabývá, je formálnost, případně neformálnost, kterou tak či onak formulovaná otázka vyjadřuje. Vytvoříme-li v angličtině otázku za použití varianty s *have you*, pak se bude jednat o otázku, jejíž použití bude typické pro oblast Velké Británie a kde bude považována za formálnější. Anglická otázka s *have you got* bude charakteristická pro britskou angličtinu, avšak s tím rozdílem, že tento typ otázky vykazuje jistou neformálnost. S otázkou, ve které se vyskytuje *do you have*, se setkáme v americké angličtině. V dnešní době však není neobvyklá ani na území Velké Británie.

5.1.3 Moderní britská angličtina

Důsledek celého globálního procesu, který bude v budoucnu pravděpodobně stále výraznější, lze spatřovat v dopadu na moderní britskou angličtinu, pro kterou jsou v současnosti formy otázky s *do* běžné i u případů, kdy se neobjevuje tendence k vyjádření něčeho, co se opakuje.

S větou *Do you have time to go to the beach this weekend?* je tedy možné se setkat v moderní britské angličtině stejně tak dobře jako v té americké (Swan, 1996: 231).

5.2 Překážky v komunikaci

Fakt, že jazyk je různorodý, je nesporný. Problém v komunikaci však může nastat i v momentě, kdy obě strany hovoří stejným jazykem. Zde hraje svou (v některých případech klíčovou) roli regionální hledisko a používání příhodné varianty během vyjadřování může být pro úplné porozumění zásadní. Pokud nedojde k užití požadované varianty, či řídí-li se mluvčí určitými zažitými pravidly typickými pro oblast, ze které pochází, pak může nastat problém v komunikaci, případně dojít k úplnému nedorozumění.

Takto popsanou záležitost lze velmi efektivně doložit na následující stručné anekdotě převzaté z internetového blogu², která názorně demonstruje, k jakému nedorozumění může dojít, pokud se dotyčný v dané oblasti dostatečně neorientuje.

American woman: 'And do you have many children?'

English woman: 'Oh, no. Only one a year.'

(Do you have/have you/have you got. In: *Separated by a common language: Observations on British and American English by an American linguist in the UK* [online]. 2011 [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <http://separatedbyacommonlanguage.blogspot.cz/2011/05/do-you-havehave-youhave-you-got.html>)

Pointa vtípu spočívá v tom, že se jedná o dvě ženy, kdy jedna se řídí pravidly charakteristickými pro americkou angličtinu, zatímco druhá zúčastněná se na celou záležitost dívá z pohledu pravidel angličtiny britské. První dotyčná, tedy žena pocházející z Ameriky, měla

² Autorem blogu je americký lingvista žijící v Británii, který na této stránce zveřejňuje své postřehy vztahující se právě k britské a americké angličtině.

v úmyslu zjistit, zda má druhá osoba mnoho dětí, otázka se týkala trvalého stavu. Z pohledu Američanky je možné dotaz a následnou odpověď vyjádřit takto:

Američanka: „A máte mnoho dětí?“

Britka: „Ale ne. Jenom jedno za rok.“

Žena britské národnosti ale dotaz pochopila podle „vlastních pravidel“ a odpověděla způsobem, který naznačuje, že daný děj se v pravidelném intervalu opakuje. Pokud bychom chtěli naznačit, jak otázku pochopila ona, vypadalo by to s největší pravděpodobností takto:

Američanka: „A míváte mnoho dětí?“

Britka: „Ale ne. Jenom jedno za rok.“

Za předpokladu, že takto přeložíme první část anekdoty, pak je důvod, proč Britka zvolila právě takovou odpověď, mnohem lépe pochopitelný³.

³ Jedná se o příklad, na kterém lze ukázat fungování domnělých britských a amerických pravidel. Samozřejmě existuje také pravděpodobnější vysvětlení, kdy Britka pochopí sloveso dynamicky, tedy např. *míváte hodně dětí* ve smyslu *chodívá k vám hodně dětí (na návštěvu, apod.)*.

6. Zpracování zkoumaného jevu v lingvistické literatuře

Důvodem, proč se obsahy učebnic vydaných v 70. a 80. letech liší od těch, které se nacházejí v současných publikacích, je skutečnost, že vznikly v době, kdy nemohly být zpracovány metodou korpusové lingvistiky. Jejich autoři měli omezený kontext, ze kterého mohli své poznatky čerpat, což má za následek, že knihy vznikaly často mimo kontakt s živým jazykem. Významnou roli zde rovněž hraje i fakt, že celý proces, kdy se dané informace a získaná data dostávají do odborných publikací a posléze do gramatik a školních učebnic, je dlouhodobější záležitostí a může proto docházet ke zpoždění údajů o 15 až 20 let, což má za následek, že zachycený stav už není aktuální a zdánlivě spolehlivé informace čtenáře klamou.

Předmětem mého zkoumání nezůstaly pouze školní učebnice a gramatiky staršího data vydání, ale věnovala jsem se rovněž obsahům školních učebnic a gramatik novějších, které by logicky měly popisovat aktuálnější podoby toho, jak anglickou otázku vytvořit. Mým cílem bylo vyzkoumat, zda v průběhu let došlo k nějaké významné změně v utváření anglické otázky pomocí slovesa *have* a zda jsou některé varianty upřednostňovány, nebo považovány za zastaralé a tím pádem je pravděpodobnost jejich užívání v příštích letech redukována.

6.1 Starší lingvistická literatura

Hais (1991: 165) ve své publikaci *Anglická mluvnice* uvedl větu *Has she blue eyes?*. Formuloval tedy otázku pouze s užitím *have you* bez *got*.

Podle učebnice *Anglický jazyk pro filology* (Peprník, 1990: 18) je užití slovesa *have* ve významu *trvale mít/vlastnit* bez *do* a bez *got* zastaralé, tedy „*charakteristické jen pro starší generaci*“ a své poznatky ilustroval na velmi podobné větě, kde se již forma s *got* vyskytuje: *Has he got blue eyes?*

Vazbu s *have you* označuje Quirk (2008: 131) rovněž za poněkud neobvyklou, ačkoli se jedná o tradiční britskou konstrukci.

Swan (1996: 203) užívá ve své odborné publikaci při tvorbě otázky varianty *have you got* a *do you have*, přičemž obě označuje za přirozenější než tvoření otázky prostřednictvím *have you*.

Crown (2012: 39) šel ve svém tvrzení ještě dále, když vazbu *have you* v otázce označil za „(...) *staromódní*“ a jeho uživatele za „(...) *nabubřelé*“. Ústní projev mluvčího, který by své

otázky formuloval pomocí varianty *have you*, by na ostatní posluchače působil archaicky až směšně, není vyloučeno ani to, že by mluvčího díky takové řeči považovali za nafoukaného.

Autor publikace Longman English Grammar Practice L.G. Alexander (1990: 150) dává plnovýznamové sloveso *have* opět do souvislosti s vyjádřením nějakého vlastnictví, což platí i u varianty *have got*, přičemž druhá zmíněná varianta je preferována v britské angličtině a *do you have* je běžné především pro americkou angličtinu. Podle Alexandera (1990: 152) lze plnovýznamové sloveso *have* užit také ve významu „jíst“, „užívat si“ atd. Kromě toho autor na rozdíl od ostatních demonstruje rozdíl ve významu vět s ohledem na (ne)užití kvantifikátoru *any* (Alexander, 1990: 152):

- a) *Do you have milk in your tea?*
- b) *Have you/Do you have/Have you got any milk in your tea?*

V případě příkladu a) kvantifikátor *any* chybí. Tato otázka charakterizuje situaci, kdy se jedinec dotazuje, zda si dotyčný dává do čaje mléko. V příkladové otázce b) je kvantifikátor *any* přítomen, což má za následek, že takto položená otázka má za úkol zjistit, zda se mléko už v daný moment v čaji nachází.

6.2 Obsahy novějších učebnic a příruček

Je zřejmé, že bude existovat rozdíl v popisu gramatických jevů v odborné lingvistické literatuře a v učebnicích: v prvním typu publikací lze očekávat popisy detailnější a komplikovanější, v učebnicích a praktických příručkách nutně půjde o popis do určité míry zjednodušující, protože nejsou primárně určeny čtenářům s lingvistickou erudicí.

V knize *Odmaturuj z anglického jazyka* (Belán, 2004: 68) je stejně jako ve starších publikacích uvedeno, že sloveso *have* lze použít ve významu *mít*. Jako příklad je zde uvedena následující věta:

Does he have/Has he got a sense of humour?

Z příkladu je patrné, že chceme-li popsat něčí vzhled či vlastnosti, je možné při tvorbě otázky použít obě tyto varianty. O vyjadřování aktuálnosti děje či tendenci k opakování se publikace nezmiňuje. Tvoření otázky pouze prostřednictvím *have you* je označeno za poněkud zastaralé.

Není ale opomenuto, že tyto tvary v britské angličtině existují. Namísto *Have you a pen?* je doporučeno používat vazby *Have you got/Do you have a pen?*

Publikace dále nabádá čtenáře, aby se vyvarovali tvoření otázky bez *got* pouhou inverzí podmětu a predikátu dané věty v přítomném čase.

Na tomto místě bych ráda navázala myšlenkou, kterou ve své publikaci zmiňuje Crown, jež způsob tázání za užití samotného *have you* s trochou nadsázky označuje za vhodný k použití „*pouze pro arogantní a namyšlené mluvčí angličtiny*“. Dále poskytuje autor jiný argument, kterým chce vyvrátit používání varianty *have you* a tvrdí, že takto položená otázka „*vám nezíská moc kamarádů ani v Británii*“.

Murphy (2012: 34) bere v úvahu existenci všech tří variantních možností (*Do you have any questions?*, *Have you got any questions?*, *Have you any questions?*) a *have you* označuje za méně obvyklé.

7. Jmenné fráze (noun phrases)

V praktické části této práce se budu zabývat výskytem tzv. jmenných frází (noun phrases, zkráceně NP) po variantních možnostech *have you got*, *do you have a* a *have you*. Z tohoto důvodu považuji za příhodné stručné shrnutí nejzákladnějších faktů týkajících se těchto struktur nutných pro porozumění a pochopení dané problematiky.

Nejdříve je nutné vysvětlit, co rozumíme pod pojmem *fráze*. Podle Crystala (2003: 222) se jedná o syntaktickou strukturu, která se obvykle skládá z více než jednoho slova. Z celé struktury NP (v češtině mluvíme o nominální či jmenné vazbě) je nejdůležitějším prvkem právě podstatné jméno. Toto klíčové podstatné jméno (tzv. *head*) je spolu s případným determinátorem schopno fungovat ve větné struktuře stejným způsobem jako celá NP, což je pro tuto záležitost podstatné.

Kromě NP existují ještě jiné druhy frází v závislosti na tom, který prvek je v rámci dané struktury nejhlavnější.

Swan (1996: 25) uvádí v souvislosti s NP příklad *the last bus* a popisuje tuto záležitost jako „*(...) group of words (e.g. article + adjective + noun) which acts as a subject, object or complement of a clause*“. Z tohoto tvrzení je tedy patrné, že se jedná o skupinu slov, která mají schopnost se ve větě chovat jako jeden větný člen, např. podmět, předmět nebo doplněk.

V NP nesmí chybět podstatné jméno. To může v některých případech stát samostatně (*Cats are nice.*), přičemž pravděpodobnější je fakt, že substantivum bude v NP obklopeno ostatními větnými konstituenty (Crystal, 2003: 222).

7.1 Podstatná jména počítatelná a nepočítatelná

Gramatické kategorie anglického podstatného jména zahrnují mimo jiné číslo a počítatelnost. Podle Duškové (<http://emsa.ff.cuni.cz/3>) se anglická substantiva dělí na počítatelná a nepočítatelná. Počítatelná podstatná jména jsou „*taková, u nichž se uplatňuje protiklad jeden: více než jeden*“ a která mají schopnost tvořit pomocí různých gramatických prostředků plurál. Do této skupiny zahrnuje autorka podstatná jména popisující osoby, živočichy, předměty, jednotky různého druhu a jiné diskrétní pojmy.

Nepočítatelná podstatná jména „*označují příslušné pojmy jako neohraničené spojité entity, u nichž se protiklad jeden: více než jeden neuplatňuje*“. Dušková (<http://emsa.ff.cuni.cz/3>) dále zmiňuje, že jména látková a mnohá abstrakta jsou typická svou nepočítatelností a plurál nepovolují.

Pro lepší pochopení této záležitosti uvádím další definici týkající se rovněž počítatelnosti, respektive nepočítatelnosti:

„Za počítatelná podstatná jména se považují názvy samostatně stojících věcí, lidí, dále myšlenky atd., které lze spočítat a je možné u nich vytvořit plurál. Nepočítatelná podstatná jména jsou názvy materiálů, kapalin, abstraktních vlastností a dalších věcí, jež nelze jasně vymezit a které neshledáváme jako samostatně stojící. Většina takových případů se objevuje v singuláru bez možnosti vytvořit plurál“⁴ (Swan, 1996: 136, přeložila Pavlína Josková).

Obě skupiny podstatných jmen z kategorie počítatelnosti lze dále popsat jako abstraktní či konkrétní:

„Konkrétní podstatná jména se vztahují k předmětům, které lze pozorovat a nějakým způsobem změřit, např. kniha, auto, slon či máslo. Abstraktní se naproti tomu týkají představ a pojmů, jež není možné pozorovat, např. problém, myšlenka, jistota či připomínka.“⁵ (Crystal, 2003: 209, přeložila Pavlína Josková).

⁴ Countable nouns are the names of separate objects, people, ideas etc which can be counted. (...) they have plurals. Uncountable nouns are the names of materials, liquids, abstract qualities, collections and other things which we see as masses without clear boundaries, and not as separate objects. (...) most are singular with no plurals.

⁵ Concrete nouns refer to entities which can be observed and measured, such as *book, car, elephant, and butter*. Abstract nouns refer to unobservable notions, such as *difficulty, idea, certainty, and remark*.

7.2 Prvky tvořící NP

Je třeba rozlišovat mezi následujícími složkami fráze: *the head*, *the determiner*, *the premodification* a *the postmodification*. Každou NP je možné analyzovat podle alespoň jedné ze čtyř zmíněných složek.

7.2.1 The head

Tzv. *head* – jako český ekvivalent tohoto slova se někdy používá označení *jádro fráze*, případně *klíčový prvek fráze* - je klíčovým a jediným nutným prvkem celé NP. Je-li taková NP ve funkci podmětu, její *head* určuje tvar slovesa z hlediska čísla, což je demonstrováno na příkladech níže (Quirk, 2008: 1238):

*The tall **girl** standing in the corner is my sister.*

*The tall **girls** standing in the corner are my sisters.*

Navíc se kolem *head* shromažďují všechny ostatní konstituenty dané fráze.

7.2.2 The determiner

Z názvu tohoto konstituentu vyplývá, že se jedná o prvek, který něco určuje či stanovuje. Determinátor se v NP nachází před podstatným jménem, které blíže specifikuje. Konkrétně zda se jedná o podstatné jméno vlastní či obecné, určité⁶, případně neurčité, a také zda je dané substantivum počítatelné či nepochítatelné (Crystal, 2003: 222).

NP nemusí nutně obsahovat determinátor. Přihlédneme-li ale ke skutečnosti, že mezi nejběžnější determinátory patří člen určitý *the* a člen neurčitý *a*, není žádným velkým překvapením, že u většiny NP na tento prvek narazíme, k čemuž přispívá i to, že právě členy patří v angličtině mezi slova s největší frekvencí výskytu. U singulárních počítatelných substantiv determinátor vypustit nelze, jinak by struktura byla negramatická - *a, the, this, my* či nějaký jiný determinátor musí být přítomen. Jedná-li se o plurální substantiva nebo nepočítatelné singuláry, pak je rozdíl

⁶ U podstatných jmen počítatelných existuje v singuláru i v plurálu rozdíl mezi určitou a neurčitou determinací (*a cow* v. *the cow*, *cows* v. *the cows*). Nepočítatelná substantiva rovněž povolují kontrast mezi těmito dvěma formami (*milk* v. *the milk*), jak tvrdí Biber (1999: 241).

mezi bezčlenností (absence determinace) a přítomností členu (determinátoru) pouze sémantický a z hlediska syntaktického se jedná o stále stejný větný člen. Nejde-li tedy o nepočítatelná singulárová substantiva nebo počítatelná plurálová substantiva, je člen či jiný determinátor nutnou složkou fráze.

Determinátory zahrnují *a/an, the, my, this, each, either, several, more, both, all* (Swan, 1996: 22).

7.2.3 The premodification

Premodifikace sestává ze všech slov, která se v NP nacházejí mezi determinátorem a podstatným jménem, které je součástí *head*. V českém pojetí by se dala premodifikace ztotožnit s přívlastkem. Jsou to hlavně přídavná jména, která „premodifikují“ podstatné jméno (Quirk, 2008: 1239):

some expensive furniture

some very expensive furniture

some very expensive office furniture

some very very expensive office furniture

Rohdenburg (2009: 182-3) dodává, že podmínky premodifikace může splňovat i podstatné jméno a že premodifikátory mají v angličtině spíše frázový charakter, tedy že nemívají větnou formu:

the bus striker

the police report

7.2.4 The postmodification

Pod termínem postmodifikace rozumíme veškerá slova, která se v NP objeví za *head* (Crystal, 2003: 222).

Na rozdíl od premodifikace se objevuje jak postmodifikace frázová, tak klauzální, tedy ve formě věty či polovětné konstrukce. Pro první zmíněnou jsou typické fráze předložkové, které značně převažují (Rohdenburg, 2009: 183):

compensation for emotional damage

this list of requirements

V rámci klauzální postmodifikace rozlišujeme tzv. *ing*-clause, *ed*-clause, *to*-clause a patří sem rovněž *relative clauses* čili věty vztažné (Rohdenburg, 2009: 183):

the imperious man standing under the lamppost

a stationary element held in position by the outer casting

the person to see

the unity of representation which we expect

8. Praktická část: Výzkum

8.1 Metodologie výzkumu

Veškeré materiály, s nimiž bylo pracováno, se vztahují pouze k britské angličtině. Na začátku bylo samozřejmě nutné vyřadit nežádoucí větné konstrukce, jakými byly věty oznamovací či (obzvláště u varianty *have you*) otázky obsahující čas předpřítomný. Analyzován byl jak text psaný, tak text mluvený, přičemž požadované varianty se objevovaly na začátku anglické otázky a stejně tak i na jiném místě ve větě. Tím pádem došlo k omezení tzv. Yes/No questions, na jejichž začátku se plnovýznamové *have* či pomocné *do* nacházelo (*Have you any money?*), a zkoumaný materiál byl rozšířen i o tzv. Wh-questions, ve kterých se *have you* vyskytovalo po tázacím slově (*Why do we have poor supervision?*, *What have I got in my hand?*, ...*what has he in mind?* atd.)

Výzkum byl prováděn za podmínek, kdy bylo u každé z variantních možností vzato v úvahu, že otázku je možno formulovat podle pravidel vztahujících se ke kategorii osoby a kategorii čísla (*has he/she/it* a *have we/they*). Největší počet požadovaných struktur vhodných pro zkoumání se objevoval u všech tří variantních možností vyjádření anglické otázky vždy u 2. osoby.

Kromě formy slovesa jsem se v praktické části mimo jiné zabývala tím, jaká podstatná jména se ve zkoumaných větných konstrukcích objevovala, která převládala a zda určité sémantické typy substantiv některou z otázkových forem preferují. Věnovala jsem se i otázce aktuálnosti, případně tendenci k vyjádření děje opakovaného.

Podklady pro nastudování a následné zpracování získaných výsledků pocházejí z online internetového korpusu British National Corpus (*British National Corpus* [online]. University of Oxford, © 2014 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.natcorp.ox.ac.uk/>).

8.2 Komentář k počtu nalezených větných struktur

Finální počet větných struktur, se kterými jsem pracovala, uvádí následující tabulka, přičemž varianty *have you got* atd. vyjadřují pouze modelovou strukturu a v celkovém počtu jsou zahrnuta všechna zájmena a započítány byly i další formy podmětu:

Tabulka 5 Celkový počet zkoumaných struktur, vlastní zpracování

Zdroj	Varianta	Počet zkoumaných struktur		
		Text psaný	Text mluvený	Celkem
BNC	have you got	490	1554	2044
	do you have	756	418	1174
	have you	511	146	657

Jak je z tabulky 5 patrné, nejvíce otázek bylo formulovaných pomocí *have got*. Vzhledem k tomu, že do celkového počtu zkoumaných struktur jsou zahrnuty také struktury pocházející z textu mluveného, potvrzuje toto teorii o četnosti užívání právě varianty *have got* namísto prostého *have* v britské hovorové angličtině, jak je uvedeno v teoretické části (viz kapitola č. 2.1.1 *Have a have got*).

Za povšimnutí stojí rovněž počet anglických otázek obsahujících *do you have*. V teoretické části této práce (viz kapitola č. 5.1.2 Vliv americké angličtiny) je uvedeno, že současná britská angličtina podléhá za různých okolností vlivu angličtiny americké, tudíž především do jazyka mluveného se dostává otázka tvořená plnovýznamovým slovesem *have* a operátorem *do*. Přesto se takovýchto větných struktur objevilo v porovnání s *have you got* znatelně méně, z čehož vyplývá, že i když je pro mnohé britské rodilé mluvčí v současnosti otázka s *do you have* akceptovatelná, stále přetrvává cosi z té tradiční britské angličtiny. V souvislosti s americkou angličtinou pronikající do té britské je záhodno dodat, že z celkového počtu větných struktur obsahujících *do you have* bylo nalezeno 502 anglických otázek, které měly charakter statický a lze je posuzovat podle pravidel americké angličtiny. Zbylých 672 struktur je tedy možné považovat za takové, ve kterých je *do* v britské angličtině přirozené – tedy takových, které vyjadřují děj opakovaný či dynamický.

Crown (2012: 39) označil užití otázky s *have you* za poněkud zastaralé, vyznívajícím až archaicky. Pokud se ale na tuto variantu trochu více soustředíme, zjistíme, že to tak úplně pravda není. Tato varianta se ve 392 případech objevila v situaci, kdy tazatel použil k vyjádření otázky před podstatným jménem jistou formu determinátoru – převažující byl člen neurčitý *a*, kvantifikátor *any* a člen určitý *the*. Toto číslo by mělo být postačujícím důkazem toho, že otázky jakými jsou např. *Have you any money?*, *Has he a name?*, *Have you the paper?* nejsou zcela ojedinělé a že ne všichni jejich uživatelé jsou archaičtí a směšní.

Tabulky 6 a 7 popisují distribuci Wh-questions a Yes/No questions u jednotlivých forem. Nejprve jsou uvedena čísla, která znázorňují, jaký procentuální podíl z celkového počtu zkoumaných struktur (100%) tyto otázky tvořily, dále je tento podíl ještě rozdělen podle toho, kolik procent tvořil popisovaný jev v textu psaném a kolik procent v textu mluveném:

Tabulka 6 Podíl Wh/questions

		Podíl Wh-questions		
Zdroj	Varianta	Z celkového počtu zkoumaných struktur	Text psaný	Text mluvený
BNC	have you got	38%	12%	26%
	do you have	24%	16%	8%
	have you	17%	14%	3%

Tabulka 7 Podíl Yes/No questions

		Podíl Yes/No questions		
Zdroj	Varianta	Z celkového počtu zkoumaných struktur	Text psaný	Text mluvený
BNC	have you got	62%	12%	50%
	do you have	76%	48%	28%
	have you	83%	64%	19%

8.3 Podstatná jména po *have you got, do you have a have you*

V této části popisují výskyt NP po třech variantních možnostech vyjádření otázky v současné angličtině, konkrétně zda podstatné jméno vyskytující se v NP bylo nějakým způsobem modifikováno, či nikoliv. Pokud k modifikaci substantiva nedošlo, pak se jednalo o případ, kdy stálo podstatné jméno ve frázi samo nebo mu předcházel člen či jiný determinátor, přičemž nebylo rozlišováno mezi členem určitým a neurčitým.

Jestliže se modifikace podstatného jména uskutečnila, pak je důležité zmínit rovněž tzv. premodifikaci a postmodifikaci. Premodifikací rozumíme tu část NP, která se nachází před podstatným jménem, postmodifikací zase tu část, která stojí za podstatným jménem.

Crystal (2003: 222) uvádí, že determinátory lze dále rozdělit na *predeterminers*, tedy slova, která se nacházejí ještě před samotným determinátorem, a *postdeterminers*, jež v NP stojí bezprostředně za determinátorem a jsou to především číslovky (*my three fat cats*) a několik dalších slov, většinou kvantifikátorů určujících množství (*many a several*). Predeterminátory rovněž vyjadřují množství nebo počet (*all the people, half the money*).

Materiály využití k účelu analyzování jednotlivých NP pocházejí z online internetového korpusu British National Corpus (<http://bncweb.lancs.ac.uk/>).

8.3.1 Výskyt NP

Zkoumaná podstatná jména vyskytující se v jednotlivých NP jsem rozdělila do osmi skupin (plus Wh-questions), v převládajícím množství případů bylo substantivum určitým způsobem modifikováno. Pokud tomu tak nebylo, použila jsem pro zaznamenání této skutečnosti zkratku N. Po zvážení, jak budou vypadat podstatná jména v této kategorii, lze dojít k závěru,

kdy je zřejmé, že se bude jednat buď o nepočítatelné singuláry (*Have we got time?*), nebo plurálová substantiva s nulovým členem (...*does it have attributes?*, *Have you children?*)

Dále jsem pracovala s NP, kdy se před substantivem objevil člen určitý *the*, případně neurčitý *a*, či kvantifikátor *any*, jednalo se tedy o determinátor předcházející podstatnému jménu a pro tuto situaci jsem vytvořila zkratku **det+N** (*Have I got all the things?*, *Does it have all the documentation?*, *Has she a family?*). Zkratka „**det**“ značí spolehlivý výskyt determinátoru u jednotlivých větných konstrukcí, přičemž v některých případech před ním stál ještě predeterminátor. Jaký determinátor, případně zda vůbec nějaký, byl ve větě zvolen, vychází z komunikační situace. Substantivum je buď určité, neurčité, zapojené do kontextu či nikoliv, atd. Toto musí mluvčí/pisatel nutně ve volbě determinátorů reflektovat, přičemž ve volbě formy otázky má teoreticky na výběr.

Z tabulek uvedených níže je možné vyčíst, že u variant *have got* a *have* byl nejčastější výskyt substantiv v NP právě v podobě **det+N** (*Have they got any earrings?*, *Have we a seconder?*). Výjimku tvořila varianta *do you have*, zde se totiž substantivum vyskytující se v NP nejvíce objevovalo v kategorii **det N post** (*Does he have the power of appointment?*), jejíž popis následuje v další části této práce. Největší počet podstatných jmen v NP byl zaznamenán vždy u 2. osoby, což měly všechny tři variantní možnosti vyjádření anglické otázky společně.

Zkratka **det N post** signalizuje, že podstatné jméno bylo postmodifikováno a předcházela mu nějaká forma determinátoru (*Have I got the information I need?*, *Does it have an introduction by an editor?*, *Have they a point of view?*).

Pro premodifikaci je charakteristické, že se před podstatným jménem velice často nachází přídavné jméno. Pod zkratkou **det prem N** rozumíme věty jako např. ...*has she got a rent book?*, *Does it have a flame failure device?*, ...*has he a weak visual memory?*. Následující zkratka **det prem N post** je typická pro o něco delší větné konstrukce, než byly ty dosavadní, vzhledem k tomu, že podstatné jméno je modifikováno z „obou stran“ (*Have you got any particular schools in mind?*, *Do you have any beauty tips for our readers?*, *Why have they such an appalling record when...?*).

Poslední tři kategorie jsou charakteristické svou modifikací podstatného jména bez přítomnosti determinátoru. Jednu z takto popsaných skupin lze označit zkratkou **prem N** (*Has she got golden hair?*, *Does she have sound views?*, *Have they different needs?*). Další použitá zkratka **prem N post** je příznačná tentokrát pro oboustrannou modifikaci podstatného jména, do této kategorie spadají věty jako např. ...*have you got fuckin' rocks in your head or something?*, *Do they have different social interests in other areas of life?*. Poslední je **N post**, do které patří

věty typu např. *Have I got lipstick on my teeth?*, *Does it have relevance beyond the interaction of developed capitalist states?*, *...have we feelings of remorse or satisfaction?*.

Po vyřazení větných konstrukcí, které nebyly předmětem současného výzkumu, jsem dosáhla údajů, které jsou pro lepší přehlednost zaznamenány v tabulkách níže:

Tabulka 8 Výskyt NP po variantě *have you got*, vlastní zpracování

	N	det+N	det N post	det prem N	det prem N post	prem N	prem N post	N post	Wh- questions
Have/have I got	4	13	12	8	2	7	4	9	104
Have/have you got	40	277	198	133	68	85	94	43	425
Has/has he got	0	8	9	5	3	3	2	0	30
Has/has she got	2	13	7	3	2	6	1	4	19
Has/has it got	3	6	14	8	4	4	9	4	13
Have/have we got	10	23	36	6	4	11	5	18	117
Have/have they got	5	4	12	4	4	4	6	4	63

Tabulka 9 Výskyt NP po variantě *do you have*, vlastní zpracování

	N	det+N	det N post	det prem N	det prem N post	prem N	prem N post	N post	Wh- questions
Do/do I have	0	19	13	2	10	3	7	4	26
Do/do you have	58	139	151	82	44	43	29	24	120
Does/does he have	4	14	16	1	2	4	1	4	12
Does/does she have	0	5	6	1	2	1	0	1	5
Does/does it have	3	3	10	12	5	7	3	8	15
Do/do we have	5	10	22	16	8	11	11	10	65
Do/do they have	9	4	11	4	6	7	16	7	33

Tabulka 10 Výskyt NP po variantě *have you*, vlastní zpracování

	N	det+N	det N post	det prem N	det prem N post	prem N	prem N post	N post	Wh- questions
Have/have I	2	7	2	0	2	11	4	2	14
Have/have you	38	195	89	40	13	9	7	6	48
Has/has he	0	13	3	4	2	3	0	0	7
Has/has she	1	6	3	2	0	0	0	0	3
Has/has it	0	2	3	4	0	5	0	1	6
Have/have we	3	20	4	6	2	2	1	3	30
Have/have they	0	6	9	3	0	4	1	0	6

Co se týče *do you have*, zde mne zaujal poměrně častý výskyt abstraktního substantiva *an idea*. Stejně tak tomu bylo i u *have you*, kde se právě toto substantivum objevilo v 92 případech z celkového počtu zkoumaných podstatných jmen v NP ve formě singuláru, tedy *idea*, a v 9 případech jako plurál *ideas*. U varianty *do you have* se *idea* v NP vyskytlo 29krát, *ideas* dále pak 10krát. V porovnání s těmito čísly lze frekvenci výskytu *idea(s)* u *have you got* označit za relativně nízkou.

Tabulka 11 Výskyt *idea(s)*, vlastní zpracování

Zdroj	Varianta	Počet výskytu <i>idea(s)</i>	Příkladová věta
BNC	<i>have you got</i>	19	Have you got any idea what he's talking about?
	<i>do you have</i>	39	Do you have any idea how it feels to be no one?
	<i>have you</i>	101	...have you any idea what you're doing to me?

8.3.2 Větné struktury vyjadřující děj aktuální a všeobecný

Větné struktury jako *Have you got a minute?*, *Have you got a moment?* či *What have we got?* naznačují, že jde o děj aktuální.

Peprník (1990: 19) zmiňuje, že „*have got* v nehovorové angličtině nebývá a je typické především pro britskou hovorovou angličtinu ve významu „mít teď““.

Pravdivost tohoto tvrzení je možno dokázat pomocí nalezených větných struktur jako jsou *Have you got a minute?* (5x), které se po variantě *do you have* neobjevovaly, a *Have you got a moment?* (1x).

Jestliže se dotýčný nachází v situaci, kdy jeho dotaz souvisí s vyjádřením stavu nějaké choroby, či nemoci, pak s ohledem na výsledky pocházející ze zkoumaného materiálu zcela určitě použije konstrukci *have you got*. Byly nalezeny např. takovéto typy vět: *Have you got a/your headache/migraine?*, *Have you got a cold/a sore throat/a sore tummy/a tummy ache?*. Tyto příklady názorně demonstrují použití *have you got* jako varianty použité pro vyjádření děje aktuálního.

Podobně tomu bylo i po vazbě *have you*. Rovněž se vyskytovaly věty *What have we here?* (13x), *Have you a minute/a moment?* (3x), *Have you the time?* (3x) vyjadřující aktuálnost.

V menším množství se objevily ve spojení s *have you got* takové příklady vět typické pro děj všeobecný - *Have you got (a/any) family?* (konkrétně v 7 případech), *Have you got children/...any grandchildren?* (obě možnosti pouze v 1 případě a pouze ve druhé osobě). Ve dvou posledních příkladech se jedná o větné struktury, v nichž je sloveso *have* chápáno jako takové, které popisuje určité vlastnictví.

Opomineme-li nyní problematiku aktuálnosti, slouží varianta *have you got* k vyjádření otázky, která se týká nějakého vlastnictví, přičemž podstatné jméno v NP bude s větší pravděpodobností konkrétní (viz *Have you got (a/any) family?*). Pro *have you* bylo na základě mého zkoumání příznačnější v NP se vyskytující substantivum abstraktní (viz *Have you any ideas what to do about the dog?*).

8.3.3 Statičnost a dynamičnost

V kapitole č. 4.2 Statičnost a dynamičnost slovesa *have* je uvedeno, jak tvrdí Quirk (2008: 131), že za účelem vyjádření otázky s plnovýznamovým slovesem *have*, která se týká určitého rodinného vztahu a má funkci statickou, je možné využít u všech tří variant. Toto se potvrdilo, jelikož u každé varianty byl nalezen minimálně jeden takový příklad, nicméně určité větné konstrukce převažovaly: ve zkoumaných větných strukturách se ve významnějším množství objevila NP obsahující slovo *children* (*Do you have (any) children?*). V nejvíce případech (18) tomu tak bylo právě po *do you have*, což upozorňuje na význam statický. Věta *Have you got any brothers and sisters?* a *Have you any brothers or sisters?* se objevila ve stejném množství (2x). Na základě toho by se dalo usoudit, že za účelem vytvoření takovéto otázky není podstatné, zda volíme variantu s *got* či pouhé *have you*. Kromě toho byl nalezen jeden případ výskytu *Have you brothers and sisters?*

Vrátíme-li se k již výše zmíněnému substantivu *children* a porovnáme-li ho se substantivem *a family*, dojdeme k celkem zajímavému zjištění: Zatímco pravděpodobnost užití *Do you have (any) children?* je nejvyšší (18x), *Have you (any) children?* se vyskytlo zřídka (5x), ale *Have you got children?* se naopak nevyskytovalo téměř vůbec (1x). Jinak je tomu ale u substantiva *a family* - v tomto případě stojí varianta *have you got* se 7 takovými nalezenými konstrukcemi na prvním místě (*Have you got (a/any) family?*), 4x byl nalezen výskyt u *do you have* (*Do you have a family?*), a nejmenší pravděpodobnost užití takovéto větné konstrukce (2x) vykazuje *have you* (*Have you a/any family?*).

Pokud bychom se chtěli informovat, zda má dotazovaný rodinu, použijeme podle výsledků mého šetření variantu *have you got*. Naproti tomu v případě, že bychom chtěli položit otázku, zda má dotyčný děti, užijeme za účelem vytvoření takové otázky *do you have*. Toto zjištění tedy nekoresponduje s lingvistickým vtípem o Američance a Britce, který je zmíněný v teoretické části (viz kapitola č. 5.2 Překážky v komunikaci) a nelze tedy tvrdit, že Britka musí vždy pochopit otázku *Do you have many children?* ve smyslu děje opakovaného. Zde je důležité

opět zdůraznit fakt, že realita užití konkrétního lingvistického jevu může být odlišná od stanovených definic a potenciálních domněnek.

Tvrzení o dynamičnosti v souvislosti s *do you have* samozřejmě má své opodstatnění, což lze názorně předvést na větách *What else do you have?*, *...what do we have here?*, *What sort of feel does it have?*, *What do I have for you?*, *Where do you have dinner?* a na mnoho dalších.

8.4 Volba konkrétní varianty s ohledem na výpověď dotazovaného

Během zkoumání jsem zpozorovala, že na různé typy otázek (na jejichž začátku bylo plnovýznamové sloveso *have* či pomocné *do*) reagovali dotazovaní odlišným způsobem. V některých případech se jednalo o prostou jednoslovnou odpověď, jindy zase odpověď tvořila celá věta.

Rozhodla jsem prezentovat svá zjištění ve formě tabulek (každá tabulka odpovídá jedné z variant *do you have*, *have you got* a *have you*), ve kterých jsou kromě příkladových vět uvedeny také nejčastější typy odpovědí, kterými dotyční na jednotlivé otázky reagovali. Uvedená čísla výskytu v porovnání s ostatními typy odpovědí jsou zaokrouhlena:

Tabulka 12 *Do you have*

Zdroj	Příklad	Typ odpovědi	Výskyt
BNC	Do you have any children?	No., No., Yeah., Oh, yes.	67%
	Do you have a family?	I've no family, no., I've two boys., Yes I've got two daughters.	75%
	Do you have children?	Yes. Three., Yes we've got two erm eight and ten.	33%

Tabulka 13 *Have you got*

Zdroj	Příklad	Typ odpovědi	Výskyt
BNC	Have you got any brothers?	Two.	100%
	Have you got any brothers and sisters?	I have one erm a sister and one brother, both married with families in Scotland still., One sister and me nanna.	100%
	Have you got a moment?	Yes, of course.	100%
	Have you got family?	A younger brother.	100%

Tabulka 14 *Have you*

Zdroj	Příklad	Typ odpovědi	Výskyt
BNC	Have you any children?	No children. My wife does not give me children. She is cursed. I should not have married her. Er yes, one son Ian Mark and Ian will be	100%
	Have you any family?	My wife is expecting our first baby in January.	100%
	Have you any brothers or sister?	I've a brother living in Prague.	50%
	Have you a moment?	Yes., Of course. What is it?	100%
	Have you children?	Yes, I have, but they are almost grown-up., No., Two.	100%
	Have you brothers and sisters?	I have a halfbrother, and a stepmother.	100%

Podíváme-li se na dané struktury, zjistíme, že konečnou podobu odpovědi ovlivňuje přítomnost či v opačném případě absence členu neurčitého *a* či kvantifikátoru *any*, i když by se tato na první pohled bezvýznamná jednotka mohla ve větě zdát zanedbatelná. Zajímavé je, že po otázce *do you have*, kdy před podstatným jménem stál determinátor ve formě členu neurčitého, následovaly dva odlišné typy odpovědí. Pokud byl přítomen neurčitý kvantifikátor *any*, pak byla odpověď velmi stručná a pouze ve formě *yes/no*. Jestliže byl ale determinátorem neurčitý člen *a*, byla odpověď jedince o něco více informativní, tazatel se tedy na otázku *Do you have a family?* dozvídá, jaké a kolik členů rodiny dotazovaný má. Delší než pouze jednoslovná odpověď byla typická i po otázce *do you have*, za kterou se nacházelo přímo samotné substantivum bez determinátoru. Takto položená otázka podle mého výzkumu očekává odpověď ve formě potvrzení či vyvrácení otázky (*yes/no*) a následného doplnění např. o počet.

Výskyt *any* v otázce po *have you got* mělo na typ odpovědi zcela jiný vliv, než u *do you have*. Použijeme-li v otázce strukturu *have you got any*, pak dostaneme konkrétnější informaci, než pouhé *yes/no*.

Have you got any brothers and sisters? lze přirovnat k *Have you any brothers or sister?* a *Have you brothers and sisters?*, jelikož získané odpovědi jsou podobné – otázka není zodpovězena jednoslovně, přímo následuje výčet rodinných příslušníků.

Užití *any* u varianty *have you* rovněž naznačuje delší odpověď. Na otázku *Have you any children?* jeden dotazovaný dokonce v odpovědi uvedl důvod, proč děti nemá a dodal podrobnější informace o své manželce, které s původním obsahem otázky už nesouvisí.

Uvedené příklady tedy naznačují, že forma otázky může do určité míry ovlivnit formu odpovědi či skutečnost, jak moc detailní odpověď bude.

Preferenci jednotlivých forem současné anglické otázky by bylo možné dále zkoumat podle sémanticko-gramatického charakteru komplementujících substantiv, tedy zda jsou taková substantiva konkrétní/abstraktní, počítatelná/nepočítatelná či zda je jejich determinace určitá či neurčitá.

9. Závěr

Na základě psaní této bakalářské práce jsem si uvědomila, že ačkoli patří anglická otázka s plnovýznamovým slovesem *have* mezi ty, které by se daly zařadit mezi takové, které se učíme mezi prvními, není tato problematika zdaleka tak jednoduchá a jednoznačná, jak by se mohlo zdát. Za třemi variantními možnostmi *have you got*, *do you have* a *have you* se totiž skrývá daleko větší potenciál, než si většina z nás mnohdy představuje. Ti, pro které je angličtina jazykem, kterým komunikují již od narození, užívají konkrétní variantu víceméně automaticky, aniž by se pozastavovali nad tím, proč vlastně danou variantu v anglické otázce užili (svou roli zde hrají faktory sémantické, stylistické či regionální). Přesto se objevují mnohé spekulace právě mezi rodilými mluvčími, která z možností je v konkrétní situaci spíše žádoucí. Podle literatury, která posloužila k sepsání části teoretické, jsou varianty *have you got* a *have you* typické pro britskou angličtinu (*have you* je častěji popisováno jako neaktuální, zastaralé, archaické), *do you have* pak pro angličtinu americkou (zde bych ráda zdůraznila, že americká angličtina není v rozlišování, kdy konkrétní variantu užít, natolik striktní jako britská angličtina). První poznatek mohu vzhledem k výsledkům získaných z lingvistického korpusu uvedených v praktické části této práce potvrdit, jelikož nejčastěji byly zkoumány právě struktury s *have you got*. Britská angličtina může samozřejmě formulovat otázky i pomocí *do you have*, přičemž je právě v souvislosti s pravidly užívání *do you have* v britské angličtině nutné zdůraznit tendenci k ději opakovanému či dynamickému. Proto jsem se během zkoumání zaměřila mimo jiné na to, zda anglická otázka vytvořená pomocí *do you have* skutečně jeden z těchto dějů popisuje, nebo zda vykazuje charakter statický, což by už nebylo v britské angličtině přirozené. Získané výsledky ukazují, že větší část větných struktur s *do you have* byla příznačná pro britskou angličtinu. Otázek s *do you have* ve významu statickém ale nebylo málo a rozdíl mezi „tradičním“ *do you have* a „americkým“ *do you have* nebyl extrémní. Na tomto místě lze tedy hovořit o americkém vlivu, jehož příčinou je globální proces, během něhož se do britské angličtiny začaly ve větším množství takové otázky s funkcí statickou dostávat.

Varianta *have you* je podle slov mnoha autorů v současné době víceméně vymizelá či příznačná pro povznesené uživatele. V praktické části jsem pracovala s otázkami, ve kterých se

have you vyskytlo v množství, které nepovažuji za zanedbatelné. Na tomto množství větných konstrukcí s *have you* lze dokázat, že (i přes mnohá tvrzení autorů, která vyjadřují názor opačný) je tato varianta v současné anglické otázce stále aktuální a opět mě přivádí na myšlenku související s jazykem jako s přirozeně dynamickým systémem.

V praktické části jsem se dále podrobněji zabývala analýzou podstatných jmen nacházejících se ve jmenné frázi po *have you got*, *do you have* a *have you*, respektive zda u substantiva došlo k nějaké formě modifikace, zda se před substantivem nacházel determinátor či zda stálo substantivum ve frázi samo.

Požadované struktury se neobjevovaly pouze na začátku anglických otázek (tzv. Yes/No questions), ale také na jiné pozici ve větné konstrukci (tzv. Wh-questions). Tabulky v praktické části ukazují podíl Wh-questions a Yes/No questions z celkového počtu zkoumaných větných struktur s rozlišením textu psaného a mluveného.

Dalším předmětem mého šetření byla otázka aktuálnosti. Varianta *have you got* se skutečně objevuje v otázkách týkajících se stavu, který se vztahuje k jednotlivému momentu, jak je uvedeno v části teoretické. Ke stejnému závěru jsem dospěla i u *have you*.

Během svého výzkumu jsem zjistila, že forma otázky může do jisté míry ovlivnit typ odpovědi či mít dopad na rozsah její podrobnosti. V poslední kapitole praktické části jsou uvedeny různé typy reakcí, které se v závislosti na variantě použité za účelem vytvoření otázky objevovaly.

10. Summary

Thanks to this Bachelor thesis I came to the conclusion that English questions with the lexical verb *have* are not as simple and clear as they may possibly seem to many of us, even if this kind of question belongs to the 'basics' that we are supposed to learn early in the process of learning English. In reality, the choice of a particular variant of the question is a complex issue. For those to whom English is their mother tongue, such a choice is somewhat automatic. Native speakers usually do not think too much why they have decided on one particular variant (although semantic, stylistic and regional features often play an important role here). Yet, speculations may occur even in native speakers as to which of the three options could be the most appropriate in a specific situation. According to the literature I have been working with, *have you got* and *have you* are both typical of British English (*have you* often being described as not current, obsolete or archaic), and *do you have* is mostly associated with American English (I would like to mention here that even in American English this does not apply absolutely).

Taking into consideration my results obtained from a linguistic corpus, I am able to confirm the truth of the statement about *have you got* being most frequent in British English. Of course, the *do-you-have*-questions are also found in British English, however, this is mostly when they refer to a repeating phenomenon, and also when such questions are interpreted as dynamic. When examining the sentence structures, I focused on these two functions and tried to establish whether *do you have* in English questions can be assigned to one of these. A different situation arises when this type of question is used in British English in the static sense. In that case a structure like this may sound foreign. The bigger part of *do-you-have*-questions occurred in dynamic or repeated situations that is in correspondence to the above-mentioned, 'traditionally' British rules, the rest of these questions, that is those expressing non-dynamic meanings, could be referred to as 'American' British. The difference between the frequency of these two uses of *do-you-have*-questions in British English was not extremely large, therefore it is possible to speak about a significant American influence on British English. The main cause of this is the globalisation of the process of communication, which results in a growing number of questions with the static meaning in British English.

As far as *have you* is considered, I came across many definitions claiming that this option is no longer being used or used only by arrogant speakers of the English language. I consider the number of questions employing *have you* in the corpus to be high enough for me to disagree with such definitions and to reject the claim that an English question with *have you* is out of date.

Next, an analysis of nouns complementing the verb *have* is presented in the practical part of this BA thesis. I concentrated on the head nouns in noun phrases and their potential modification (pre/postmodification) or determination.

I have taken into account the fact that the three structural options need not be found only at the beginning of English questions, but may be preceded by other constituents of the sentence. The practical part therefore deals with both of the essential types of questions, the Wh-questions and Yes/No questions, and their relative proportions.

Have you got really tends to express a situation referring to one particular moment, as it is described in many reference books regarding this topic. I found the same feature in the case of *have you*.

When doing this research I noticed that different types of questions often elicited different answers. The particular form of the question used therefore seems to have an influence on the type of reaction or an impact on the level of detail that the respondent is willing to give.

11. Seznam literatury

ALEXANDER, L. *Longman English grammar practice: for intermediate students*. 1st ed. Harlow: Pearson Education, 1990, 296 s. ISBN 0-582-04500-2.

ALGEO, John. *British or American English?: a handbook of word and grammar patterns*. New York: Cambridge University Press, 2006, xii, 348 p. ISBN 05-213-7993-8.

BELÁN, Juraj. *Odmaturuj! z anglického jazyka*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, 2004, 256 s. Odmaturuj!. ISBN 80-862-8585-5.

BIBER, Douglas, JOHANSSON, LEECH, Susan CONRAD a FINEGAN. *Longman grammar of spoken and written English*. Harlow: Longman, 1999, xxviii, 1204 s. ISBN 05-822-3725-4.

CROWN, Darren. *Angličtina na rovinu*. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2012, 206 s. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-3624-7.

CRYSTAL, David. *The Cambridge encyclopedia of the English language*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 2003, vii, 499 p. ISBN 978-0-521-53033-0.

H AIS, Karel. *Anglická mluvnice*. 4. oprav. vyd. Praha: SPN, 1991, 363 s. ISBN 80-042-4717-2.

HUDDLESTON, Rodney a Geoffrey K. PULLUM. *The Cambridge Grammar of the English Language*. 1. vyd. New York: Cambridge University Press, 2002, 1842 s. ISBN 978-0-521-43146-0.

MURPHY, Raymond. *English grammar in use: a reference and practice book for intermediate learners of English*. 4th ed. New York: Cambridge University Press, 2012. ISBN 978-0-521-18906-4.

PALMER, F. *The English verb*. 2nd ed. New York: Longman, 1988, x, 268 p. ISBN 05-822-9714-1.

PEPRNÍK, Jaroslav. *Anglický jazyk pro filology*. 3. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990, 431 s. Učebnice pro vysoké školy. ISBN 80-042-4586-2.

QUIRK, Randolph, Sidney GREENBAUM, Geoffrey LEECH a SVARTVIK. *A Comprehensive Grammar Of the English Language*. 28. vyd. Harlow: Longman, 2008. ISBN 978-0-582-51734-9.

ROHDENBURG, Günter a Julia SCHLÜTER. *One language, two grammars?: differences between British and American English*. New York: Cambridge University Press, 2009. ISBN 978-0-521-87219-5.

SWAN, Michael. *Practical English usage*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 1996. ISBN 01-944-2146-5.

Internetové zdroje

British National Corpus [online]. University of Oxford, © 2014 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.natcorp.ox.ac.uk/>

Do you have/have you/have you got. In: *Separated by a common language: Observations on British and American English by an American linguist in the UK* [online]. 2011 [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <http://separatedbyacommonlanguage.blogspot.cz/2011/05/do-you-havehave-youhave-you-got.html>

DUŠKOVÁ, Libuše. *Elektronická mluvnice současné angličtiny: Have jako sloveso lexikální, modální a kauzativní* [online]. © 2012 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://emsa.ff.cuni.cz/8.32.2>